

Стан та сучасні проблеми розвитку підприємств легкої промисловості України

Легка промисловість, як і більшість галузей промисловості України, перебуває нині у стані стабілізації роботи та поступового надолуження спаду виробництва, зумовленого системними кризовими явищами, що виявилися в економіці нашої країни і світу в 2008-2009 роках. Стану стабілізації та стимулюванню вітчизняного виробництва товарів легкої промисловості сприяє надання преференцій підприємствам легкої промисловості у разі сплати податку на прибуток згідно з Податковим Кодексом України [2].

Проте галузь потерпає від недосконалої економічної політики, яка призвела до дискримінації національного товаровиробника і витіснення з внутрішнього ринку вітчизняної продукції. Ефективність підприємств галузі досить низька: товари, які випускають підприємства легкої промисловості України, значно поступаються за якістю та кількістю продукції розвинених країн; порівняно низькі продуктивність праці та затрати на виробництво продукції. Відсутність реальної конкуренції спричиняє завищення цін, спонукає продавати низькоякісну продукцію. Так за період незалежності України виробництво шкіри, текстилю, одягу, хутра та взуття значно скоротилося. Зокрема, на одного мешканця України 20 років тому вироблялось: бавовняних, лляних, вовняних тканин 24 кв.м, нині – лише 1,9 кв.м; панчішно-шкарпеткових виробів – вісім пар, а сьогодні – півтори пари; одягу – 5 одиниць, нині – 0,5 одиниці; взуття – чотири пари, тепер – усього півпари .

Скорочення обсягів виробництва спричинило втрату 650 тисяч робочих місць та збільшення обсягів імпорту, переважно китайської продукції, що складає 70-80 відсотків внутрішнього ринку України [1].

Сьогодні в нашій країні віддано пріоритет не виробництву, а торгівлі, про що свідчить зростання від'ємного сальдо зовнішньоекономічної торгівлі: за 2010 рік обсяги імпорту товарів легкої промисловості перевищили обсяги їх експорту на 1,5 млрд. доларів США або в 2,4 разу.

Взагалі, складне становище в галузі зумовлено наступними проблемами:

- залежність вітчизняних підприємств (особливо текстильної промисловості) від іноземної сировини;
- висока частка імпортованих товарів, що ввозяться за демпінговими цінами та контрабандно;
- зниження обсягів виробництва окремих видів продукції, що в свою чергу спричинило зниження прибутковості внаслідок зростання постійних витрат на одиницю продукції;
- зниження купівельної спроможності населення внаслідок зниження реальних доходів та втрати банківських вкладів СРСР;

- зростання цін на енергоносії та сировину, що спричинило підвищення собівартості вітчизняних товарів легкої промисловості;
- неможливість отримання довгострокових кредитів для значної частини виробників товарів легкої промисловості;
- відсутність виробництва спеціалізованого обладнання для виготовлення товарів легкої промисловості та запасних частин до нього;
- старіння основних фондів на підприємствах галузі;
- відсутність сприятливих умов для залучення інвестицій з метою розвитку галузі;
- недостатність бюджетного фінансування науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, спрямованих на створення і впровадження нових технологій;
- складність процедури митного оформлення;
- відсутність у значній частині приватизованих підприємств ефективного власника;
- відсутність дійового механізму управління процесами комерціалізації і приватизації в торгівлі, що спричинило зацікавленість в реалізації не вітчизняних, а імпортованих товарів;
- невідповідність певних видів продукції легкої промисловості вимогам міжнародних стандартів, що ускладнює вихід підприємств галузі на світові ринки;
- обтяжна податкова політика, що не дає змоги сформувати необхідну кількість обігових коштів;
- низька заробітна плата працівників галузі, різке зменшення кількості молодих кадрів [4,С.56].

Набуття Україною членства у Світовій організації торгівлі потребує захисту вітчизняного товаровиробника від недобросовісного імпорту, а також створення належних умов для максимального насичення внутрішнього ринку вітчизняними товарами, забезпечення робочими місцями великої кількості безробітних, підвищення рівня платоспроможності населення [3].

Отже, надані преференції щодо сплати податку на прибуток та подальше вдосконалення податкового й митного законодавства, соціальної політики і підготовки кадрів, дозволить забезпечити необхідні умови розвитку легкої промисловості, збільшити доходи підприємств, завдяки найшвидшій окупності вкладених коштів .

Література

1.Бабенко І. Коли стане конкурентною легка промисловість? /І. Бабенко// Діловий вісник – 2011.-№ 05(204). 2.Податковий Кодекс України № 2755-VI від 02.12.2010 № 2755-VI із змінами / Верховна Рада України [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://zakon.rada>. 3.Резолюція з'їзду легкої промисловості «Конкурентна легка промисловість – заможна країна» від 29 березня 2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ukrlegprom.org.ua/ua/golovni_podiiii/rezolycija.html. 4.Чуприна О.О. Сучасні

проблеми розвитку легкої промисловості/ О.О. Чуприна, О. В.Балуєа, Н.В. Агаркова//ДонДУУ МЕНЕДЖЕР -2008.- № 1 (43), С.52-58.

Учасники з'їзду ухвалили відповідну резолюцію, спрямовану на вдосконалення податкового, митного законодавства, соціальної політики і підготовки кадрів, аби забезпечити необхідні умови розвитку легкої промисловості, яка завдяки найшвидшій окупності вкладених коштів дає можливість збільшення надходжень до Державного бюджету України.

У спадок від колишнього Радянського Союзу Україна, порівняно з рештою союзних республік, отримала найпотужніший продуктивний, освітній та науковий потенціал. Україна годувала, одягала, забезпечувала металом, вуглем і багато ще чим не лише СРСР. На сьогодні цю перевагу втрачено, хочеться вірити, не безповоротно.

Визначимо головні проблеми промисловості, особливо легкої:

1. Технічна відсталість виробництв (від30 до 50 років)
2. Технологічна неосвіченість та відсталість
3. Корупція майже в усіх ешелонах державної влади та державних організаціях
4. Високе податкове навантаження, особливо на фонд оплати праці
5. Складний, заплутаний податковий та бухгалтерський облік (найбільше це дошкуляє невеликим підприємствам)
6. Величезні проблеми щодо ведення експортно-імпортних операцій (особливо імпортних),
7. внаслідок чого державна служба перетворюється на високоприбутковий бізнес нашої еліти
8. Висока вартість кредитних ресурсів
9. Великий дефіцит кваліфікованих спеціалістів усіх рівнів (від робітника до керуючого менеджера)
10. Неправильне ставлення держави до виробничників (ордени і звання -у голів районів, міністрів тощо,
11. а у трудівників - трудові мозолі)
12. Надто м'яке ставлення до «нетрудових» елементів
13. (у цьому ми рівняємося на Європу, а потрібно - на Китай).
14. Безліч різноманітних фондів, які висмоктують гроші з худих гаманців підприємців
15. Немає пріоритетів розвитку державної економічної політики (окрім «Силіконовоїдолини»)
16. Науковий потенціал не працює на розвиток промисловості
- 17.

Пропозиції щодо розв'язання зазначених вище проблем

1. Сьогодні технічна відсталість спостерігається у всіх галузях економіки України, бо на вітчизняних підприємствах працює устаткування випуску 50-80-х рр. минулого століття. Продуктивність даного устаткування та якість продукції, що на них виробляється, не дають можливості нам конкурувати на світовому ринку. А ми прагнемо до Європи і не хочемо працювати як «китайці». Без допомоги держави щодо кредитів, гарантій тощо українська

промисловість не швидко вирветься уперед. А держава, на жаль, допомагає лише «своїм». **Термінове переозброєння підприємств нашої країни** могло б сприяти скороченню споживання енергоносіїв не менш як на 50% (за існуючих обсягів виробництва) або збільшенню обсягів виробництва вдвічі-втричі за теперішнього споживання енергоносіїв.

2. Проблема технологічної відсталості та неосвіченості, незважаючи на її складність, може бути досить просто розв'язана. Якщо купуватимемо устаткування в Європі, то на подяку за це нам надають і частину технологій. Європа поки що нас не боїться і дуже хоче продавати своє устаткування. Тим більш, що ще не минула криза і збут у них не відновлено. Хоча це лише один із способів вирішення даного питання. Рішення його має бути комплексним - це і освіта не «сьогоднішнього» рівня, й створення на базі міністерств відділів, які б займалися не тільки статистикою і розсиланням різноманітних маячних вказівок, що ускладнюють діяльність підприємств. Головною їхньою роботою має бути допомога підприємствам у вирішенні їхніх питань на державному рівні і у відповідності до чинних законів.

3. Корупція народилася разом із утворенням держави, є у всіх країнах світу, й умре лише із зникненням останньої держави. Останнім часом це явище пустило таке коріння, що державну службу, охорону здоров'я, міліцію, митницю, податкову і багато інших служб уявити без корупції вже неможливо. Навіть молоде покоління йде у вищі навчальні заклади з наступним наміром працювати в цих службах, у більшості своїй сподіваючись на додаткову винагороду, бо зарплати дуже низькі, штати роздуті, робота часто-густо кепська. Співробітники даних служб багато часу витрачають на роздуми, як побільше створити труднощів для діяльності підприємств. Боротися з таким явищем найкраще усього, зменшуючи їхню кількість, спрощуючи закони, скорочуючи повноваження. Ліпше за все не вигадувати велосипед, а взяти до уваги досвід європейських країн, а краще - Грузії.

4. Високе податкове навантаження є дуже цікавим інструментом держави. Податковим навантаженням можна регулювати розвиток галузей економіки тощо. Високе податкове навантаження може дозволити собі лише дуже багата країна, аби не допустити перевиробництва і тому подібне. Назвати Україну розвинутою і багатою країною може тільки «недалека» людина. Тоді чому у нас так відбувається? Може тому, що живемо одним днем і не думаємо про майбутнє. Високе навантаження на зарплату породжує її тінізацію, зменшення надходжень до Пенсійного фонду. Податків на зарплату стільки, що за нинішньої економічної ситуації розширювати штати не багато хто може собі дозволити. Взяти хоча б ПДВ на зарплату. Цей податок сплачуємо двічі тому, що на фонд зарплати нараховується ПДВ, а витрачаємо зарплату в основному на товари та послуги, до ціни яких входить у тому числі й ПДВ. Ось виходить така арифметика.

5. За створення податкового і бухгалтерського обліку свого часу його творці отримали ордени і звання. Хоча набагато правильніше було б відправити їх займатися цією справою на виробництві. Навіть бухгалтерський облік в Німеччині, який визнано найскладнішим та заплутанішим у Європі, порівняно з

українським - дитячий лепет. І що, ми отримали, мабуть, величезні надходження до бюджету або стрімке економічне зростання? Чомусь ні. А натомість маємо величезне завантаження багатотисячної армії дуже розумних і освічених людей, яких називають «бухгалтерами».

Вони змушені продукувати тисячі тонн списаних паперів, які нікому не потрібні, а на підприємстві змушені купувати нові комп'ютери і програми для бухгалтерії замість нового устаткування для виробництва. Малому бізнесу відразу ліпше відійти у тінь, бо «розумного» бухгалтера на невелику зарплату не знайти, а «слабкий» - розорить підприємство штрафами.

6. Щодо теми експорт-імпорт, то на неї можна писати книгу, складати легенди, анекдоти (про два метри державного кордону). Митниця сьогодні - це цілковите непорозуміння. Слід просто скористатися європейським досвідом. Мовлять, що тоді буде контрабанда. А тепер її немає? Адже тоді не буде корупції, а кому це потрібно? Посада начальника митниці в Іллічівську і Одесі має вартість багато мільйонів доларів. Да це й не посада - це «квота» (плата за щось). Київ є острівцем, де хоча б частково можна офіційно (за безналом) розмитнити вантаж. Вважаєте, дуже важко поділити вантажі на сировину і матеріали для виробництва й просто товар? Ні, не важко. Та кому це потрібно? Це необхідно, насамперед, нам - українським підприємствам. **Чиновники, допоможіть нам і в майбутньому наші відрахування забезпечать Вам зарплати і пенсії. Адже Ви існуєте на відрахування підприємств!**

7. Дорогі кредити - складне філософське питання. Одним розчерком пера можна, наприклад, зменшити відсотки за депозитами до 3% і тоді кредитна ставка не перевищуватиме 5-6%. Вже не мовимо про компенсації відсотків державою - це не для простих людей...

8. Дефіцит кадрів - цьому є кілька причин. Це і старіння населення, і трудова міграція, та, найголовніше, - невідповідна освіта. У нас є освіта, а ось система відсутня зовсім. Є бізнес, що організований на ниві освіти. У селах в ПТУ готують спеціалістів - користувач комп'ютера. Мовиться про Черкаську область, яка б могла годувати усю нашу країну, проте ми не готуємо там фермерів та фахівців з сільського господарства. І так усюди. Навчаємо не тим спеціальностям, які потрібні нашій економіці. Сьогодні необхідно втричі скоротити кількість студентів у вищих навчальних закладах, підвищити рівень освіти. Тепер у багатьох університетах рівень освіти є нижчим, ніж у технікумах - за Радянського Союзу. Випускники навіть не уміють грамотно писати. Необхідна державна підтримка для відновлення ПТУ і технікумів.

Слід готувати спеціалістів, які сприятимуть розвитку економіки країни!

9. Ордени і звання - це питання про те, як без грошей можна чогось досягнути. З часів Радянського Союзу, людина, що мала орден чи звання, користувалася повагою у суспільстві. Сьогодні орден отримують не за заслуги, а за «близкість» до дарувальника. Повернемося до простих людей, які виробляють матеріальні цінності, в тому числі й інженерів, конструкторів, технологів. Можливо колись в незалежній Україні орденосець зможе викликати не лише чорний гумор, а й повагу оточуючих.

10. Кожному за працю або як плодити дармоїдів у нашій бідній державі. Нашу систему побудовано на тому, чим більше людина працює, тим більше її грабує держава. Давайте подивимось на досвід сусідньої Білорусі - там менше дармоїдів.

Отже, пропонуємо: ^ Зменшити максимальну виплату допомоги з безробіття під час звільнення до мінімальної зарплати (майже 800 грн.), термін одержання - не більше шести місяців, і лише у разі відпрацювання на громадсько корисних роботах (прибирання вулиць тощо)

11.

2. Навчатися на заочних і вечірніх курсах ВИЩИХ навчальних закладів дозволити тільки працюючим, на старших курсах - лише за спеціальністю

3. Заборонити банкам видавати непрацюючим людям кредитні картки тощо

4. Зменшити термін відпусток до двох тижнів

5. Відмінити відгул, якщо свято припадає на неділю

11 .Фонди - на перший погляд дрібничка. Проте, якщо поміркувати: багатотисячна армія дармоїдів на свій розсуд прилаштовують відібрані у підприємств важко зароблені гроші. Наприклад:

іг Допомога безробітним - потрібна наче справа, проте роздуті штати і часто-густо - гроші на вітер. Кому потрібне їхнє перенавчання? У нас є кому навчати, а ось працювати - нікому. Зменшити штати вп'ятеро і відсоток відрахувань так само в 5 раз. •Сг Відрахування та штрафи через недостатній відсоток

працюючих інвалідів - то є нонсенс. їх просто немає у такій кількості (у сенсі бажаних працювати немає). Ось і вдаємося до брехні: оформляємо на роботу бабусь-інвалідів, аби не сплачувати штрафи. Ці фонди можна перелічувати довго й нудно. Лише користі від них немає, а тільки шкода. Систему потрібно змінити.

2. Раніш, ніж будувати щось супер-пупер (силіконові долини), необхідно просто навести лад у державі. Потрібно зрозуміти, що є підґрунтям для безпеки держави, її населення. А це - успішна економіка. Чим вона досягається? Працею, сумлінною працею щодо створення матеріальних цінностей. Маємо зрозуміти, що перепродуючи один одному «Мерседеси», «Тойоти» та решту імпортованих речей, не робимо країну багатшою, а лише біднішою. Ми маємо «виробляти», створювати матеріальні цінності безпосередньо в Україні, створювати «українську» додаткову вартість. І ліпше буде, якщо продаватимемо не сировину, а готовий «дорогий» продукт. Тому, насамперед, необхідно спростити ввезення сировини у країну. І на сьогодні пріоритети у нас мають бути такими - де слід вкласти менше грошей і досягнути най- скорішого наслідку. Білоруси визначили як пріоритети легку промисловість та сільське господарство. Вважаємо, що це є правильно і набагато надійніше, ніж «по- тьомкінські» силіконові села.

3. Наша наука сьогодні викликає лише співчуття. Через відсутність з боку держави належної уваги до науки десятки років нічого новітнього не

створюється. Немає у нас Нобелівських лауреатів і за такої системи не буде. Система НАН України потребує повного вдосконалення.

Чим швидше і глибше в щоденний побут увійде замість китайського, турецького тощо ширвжитку наше, «українське», тим багатше й безпечніше житиметься нам. А найголовніше - маємо вживати українські продукти, і не лише сало із горілкою.

І, насамкінець, узагальнимо ці, усім відомі факти. Настала пора перестати ховати голову в пісок подібно до страуса, і поглянути проблемам у вічі, бо ситуація дуже серйозна. Якщо на Заході Україну раніше називали не інакше, як «Надія Східної Європи», а американці вважали четвертим за важливістю партнером, то нині на нас усі махнули рукою. І нікому ми вже не потрібні. Кредити дають лише тому, аби ми залежали від МВФ, а саме - західних країн.

Дуже сподіваємось на зміни на краще...